Maarta 20
1934
№ 65 (1126)
DEEDE-YDE KOTO
Ceentersojuuziin, 19.

Gazar byriin proletaarnar, negedegtii!

BUR-MONGOLIIN YNEN

BK(b) Namiin Bur-Mongoliin MK, BMASSRiin TGK ba Burprofsoveediin eder byriin oorgan

…arilgiigi cag dotorni …kim sainaar əngərgəkə

…rilin tarilga gazaa oroson … tarilgiin kedəlmərl buza… …ugaar jabaza baina. Manai …olikede odoo kyrter yrese jabadal gyiceegyi, zebken …oc. strakovoi foond—51,8% …n ba 10 aimagiin medee…raagtariin zasabari—87,7% …ydiin zasabari—82,2% ba …iin zasabari—80,1% arai …gyicədkegdesen baina. Yre …ariaagiigi ugaaza ceberleke zəbken 40,4% gyicedbebe.

… buzagai muu, melekein …i beledkel deerees, kaba…rilga tasaldakiin tuilda ky…na.

…ər Raazumov bol kizaariin …zçon udaarniguudiin kura…eekedee, manai ene kural …gçadiin kural bolzo çadaka…yb gekede bidende gyn…ke dutagdalnuud baina ge…nyyni josoor manaiç ked, …biçegçədiin respyyblikiin …kural basal ilagçadiin ku…zo çadakagyi. Uçarni manai …olikede baigaa gynzegei jike …aluud bol kəd. kedee bi…iin ba sonin biçegiin dutag…d mən juma.

…ner uul dutagdalnuudiigi …kiin deere, odco ergəlzələ…ii an açalan bişe baidaliigi …nii ekin kagasta jərenkii …ka josotoi belei.

… sajakan kədəlmərləə dyyr …somonii soveeduudiin kə…içədiin kural kabariin taril…beledkel tasaldakiin tuilda … baina, geze temdeglesen …, odoo yjede bolzo baigaa …zniguudiin kizaariin kural …sa kabariin tarilga ton muu…

…ər Raazumov kolkooznig…iguudiin kuraliin neegdeke…eze kelesen baina:

…nai kuraliin zasidaaniligi …gcor tunkaglaka baisandani …mduulan ende suuza baisan …gçədtə ba mən tyynçələn … kizaariin kolkoozuiguudta …kii nam soveediin bolon …mooliin emkinyydie bi bol …n tarilgada beledkeke kə…riiin jabaca bol meneeder …ır jike trivoogo cokizo bai…e keleke josotoi bainab. …uub gekede kolkoozuudi gi …sain çanartai yresenii tari…angakiin zərilgoor belecke…ynketenyyd deere kolkoo… tariaagaa selgeke jabadal …baka bəgəəd yresenii ta…r dutaad baisan kolkoo…zeelieer egtəsen yreseni …i zəəke jabadal olon nuta… sula baina.

…ai kolkoozuud dotoroo …sakilga zarçam əşəə sula …Mənəə ədəriin medeegeer …riin ba kəcəə azaliin ma…ebşegiin zasabari kolo dyy…ii tar aalangiin azaliin bri…uudiin kododoo kədəlkə …iigi bekizyylke jabadal ga…ide kolo dutuu baika ba…yyn ygeigeer bidener odoo … baigaa kabariin tarilgiigi …igeer əngergəzə çadaka …i.

…əə negeç çaas cag geen …abariin tarilgiin kampaani…edkeke jabadaliigi dyyrge…egte bykii kyçee daiçalan …e keregtei. Odoo dekezə …kabariin tarilgada bytemze…naar beledkeke ba ilan gyi…iin tula untaza amarza bai…alaiai orkiko keregtei, ene …içalkii yyrge ba ene bol …kala froonto bolko bəjəəd …n tarilgada beledkeke ba …i engərgəkə tukai byke …nəri bolbol troonto deere …n meeted todo son …cor …kegdeke josotoi ba bidene…icedkeze ba gaa baga jikeç …nəri erkim sain çanartai josotoi.

…in kolkzooniguudats ekilen …i aad kabariino kətəlberilkə …nəriç kyrtər ken byaen

kabariin tarilgada beledkeke ba engergəkə yjede daalgagdasan alibaa kedəlməriliin təlee aikabtai jike kariuucalgatai geze medeke josotoi.

Azaliin təmər mele katuu sakil ga zarçan bol manai kizaariin by kil kolkoozuud dotorco erkebiş togtoogdoko josotoi. Kabariin tarilga ba tarilgiin beledkeliigi tasalduulkiigi zabdaza baigaa kulaaguudtai ba aagintanuud bolko. Joo … or zal… uu, komkoi kobdog etegeedyy…tei kair gamgyi temece…ke josotoibdi.

Nəkədaa gancakan ede bykii erke baidaliigi gyicedkeed ba bal bidener bol kabariin tarilgiin bytemzetei dyygeke jabadaliigi kai gaza, m a n a i kolkoozuudiigi bolşoviig bolgoko ba kolkoozni…guudiigi çanga çadaltai bolgokiin ekin tyryyşiin ba ton çukala şa…iigi geş…eze çadakabdi"

kabariin tarilgiin beledkeliigi gancakan yrese kaaka, tyyniigi ceberleke jabadal bolon, maşiina traag tar zasaka, unalga beledkekeke g. m. gol zyilyydiigi egeel tyryyi kelcekiin kazuugaar tarilgiin bri gaada emkidkeke, kədəlməriçədee zəbəər kubaaza tabika, tarilgada keregleglegdeke bykii zizeg zyilyydiigi martaka josogyi.

Odoo zilde kabariin tarilgiigi 12 15 konogiin kukacaa dotor jabuulza gyicedkeke josotoi tarilga kizaar dotoroo main 15-20 do dyyreke bəgəəd, tiime deerees kabariin tarilgiin kedəlməriigi ton nariaar, ton sainaar emkidkeze, negeç minuute cag kereg ygei de kajal ygei kədəlmərileke keregtei. Tiime deerees tarilgiin brigaadanuudiigi ekinees syyl kyrter tasal daagyi pooli deereni ba lgaka josotoi. Tədenii baika baina beledkeke, kynese kooliigi tasalduulan ygei zəəzə baika josotoi.

Odoo ziliin tarilga bol çanariin tataar urida zilyydiikees nileed iyy baika josotoi. Ene zilde agroteekniikiin zaabariigi gyiced keregleze çadaka kamagiin çukala baina. Gazaraa sainaar eldeke, gynzegiigeer kakalaka keregtei. Tarilgiin noormo zokiooko begee urida zilyydiin Praaktikaas mecekede tarilgiin noormo ygei deerees, negen gazarta aikabtar jikeer ytkedyylze kajaka, zarim gazarta argagyi bagaar çingedyylze kajadag baiba. Ene bol urgaciigi muudkadag baina, enyyn deerees muu urgaca abtana.

Ene zilde erte kabar bolkoor temdegtei tula, kabariin tarilgada cag geeke argagyi. Ene geseer ertiin tarilgada Oroko josotoi Tarilgiin yiledberiigi zil byri selgyylentarika jabadal kamagaas çukala baina Urgaciigi deeşelyylke keregte tariaagi selgyylen tarika jabadal mən tula, ene zilde bidener sainaar erkileke josotoibdi.

Jime gol çukala zyilnyydiigi eseite tucaita ygeigeer jabuulza, kabariin tarilgiigi ton oirokon cag coo, sain çanartaigaar engərgkə kereg bolno. Enyyniigi gyicedkeed çadaka erke baidal bidonde gyiced bii, bidenees gancakan ynekeer bolşoviig kədəlməri keregtei baina. Jagebel bidener kizaar ba respyyblikee amagalan bişe baidalaas gargaza, tyryy jabai respyybtike kizaariin zergede uruulka keregtei baina.

„Namiin TK aas Z. S. ba B. M R te kemzeegyi jike tyykete kəngələltə olgoson baina. Jime jike kəngələltə abaad bidener kedəlmərəə nyiteigeer jabuulza çadaagyi, tokiooldoson csoldoi tasalduulaldiigi usadkaa ygei bol bidenii tolgoigi aoka josotoi. Bidende eşəə jamar kəngələltə eşəə jamar ankaralga keregtei geeşeb? (Jroganov—somsoveediin kədəlməriçədiin kurai deere.)

…aanciin kedəlmərjçən tə…əələgçəd Beerlin jireв

…iiz 15 (TASS) olon ulasiin …ndoki faşizmtai temeceke …ediin medeecekiin josoor nə …eelimentei uulzaka sanaltai … Faraanciin kədəlməriçənii …on tələgəələgçəd nebtrelgiin …tre Gabeilizoomtai jarildaa…

…dəlməriçənii təlεələgçədiin kyrce jirsenii tukai Beerlinii kədəlməriçədiin ger bairaar aikabta tyrgen sonozogdoso, tedenii yyskel zorigiigi jikedkebe. Geriin kanaada Faşizmiigi esergyycesen loozongonuud ba tus tələələgçədtə bajarliigi kyrgesen loozongonuud bii bolbo. Kədəlməriçənii baisan gazaraar keden mingan komuniis kuudasauud taraagdaba.

„Kəd. kəd. Biçegçe byri udaarnig ba udaarnig byri kəd. kəd. biçegçe"

Manai erkim kədəlməriçən biçegçidiin negen.

Nək. Erdeni Radniin bol 1910 ondo BMASSR iin Bargazanii aimagiin Derteenski somonii dunda çadaltai tariaaçanii byle dotoroo tərəsən.

Mənəə Deede-Ydiin şiliin zovoodiin barilga deere ORS-da kedəlmərilnə Ene zavood deere 2. zilee kedəlmərilzə kalka zuuraa Erdeni bol nitiin kedəlməridə aikabtar şudarguu kabaadalcadag ba yndesen buriaad kədəlməriçənii dunda sojol bolbosoroliin kedəlməriigi jabuulza tedeniigi socialiis azaidani kegzyylke bolon internacioraal in kemvyzeliin kedelmeriigi jike jabuuldag baina.

Erdeni Radniin bol manai „B-M Ynen" sonin i kotodoki azayiled berinyydiin erkim kedəlməriçən biçegçədiin negen mən. Erdeni bol şiliin zavoodiin barilga deere tokiooldoson eldeb buzaiai jabadaluudii i zorigtoi ileryylze manai soninoo dokioo əkəər yle baran yiledberi deere kaniin soniniigi emkidkegçe baina gebel, № 5 buriaad kedəlməriçənii baraag dotor Erdeni bol imagta əəriin yyskeleer kaniin soniniigi buriaad kelen deere emkidkeze bolzorto cag dotoroo tasaldal ygei garadag baina.

Erdeni ene kaniin soninii redaagtor mən. Erdeni kedəlməriçənii komiteedii prezidiymiin geşyyn.

Erdeni Radniin kedəlməriçən biçegçədiin kotiin 4-dygeer konfereenciin teleelegçe bolzo jireed, tendees kedəlməriçən kedee biçegçədiin respyybligiin 6-dugaar kuralda təleələgçə bolon tomilogdobo.

Bişe kedəlməriçən biçegçəd Erdenees bolko zişee abamaar.

Kədəlməriçən biçegçədiin kotiin 4-dygeer konfereenciin tobço dyn

Maartiin 15 ba 16-nii ədəryydte Deede-Yde kotiin kedəlməriçən biçegçədiin 4-dygeer konfereence bolzo əngerəbə.

Ene konfereence deere kotiin byke yiledberiin orcnuud, traansportuud, şine barilganuud, alban gazaruud ba surguulinuudaas kamta deeree 100 şakam təleələgçəd cuglaba.

Konfereenciin kədəlməridə ekinees eces kyrtereni təleələgçəd jike idebkitei kabaadalcaza jike olon kynyyd yge kelesen baina. Təleələgçəd bol bolşoviigiin kabtel soninii ba tyynçələn kedəlməriçən kedee biçegçədin debzelte ba aguu jike kegzeltenyydiigi negendor çukala temdeglekətei kamta, bolşoviig josoor əərəə şyynzileke jabadaliigi ergəər tabiza keblel soninii ba kəd. kəd. biçegçədiin dutuu dundanuudiigi ileryylsen baina.

Konfereence bol ilanguja doodo şatiin kaniin soninii kedəlməri deere togtozo, tyynii dutuu zyilnyydiigi eris şyynzelesen baina Olon təleələgçəd: Gataboon (Burdortraans), Doorobool ski (Steklostroi), Radniin ba busad kaniin soninii baidaliigi ba tyygeer namiin emkiin kətəlberiigi onco todorkoi faagtanuudiigi dursaza karuulsan baina. Təleələgçədiin kelesen deerees bodozo yzekede namiin ba bişe emkinyydiin zygees kaniin soniniigi keregceelegyi jabadal kaanaç baisan ba meneeç bai saar. Kaniin sonin biçeg bol cag yrgelze garadag ygei, karin sain ədəryydte tokioldoulan gargagdadag bujuu jərə tyynii kedəlməri kampaaniçalan jabuulagdadag baina.

Ene asuudal deere təleələgçəd bol „B-M Praavda" ba "B M Ynen" soninuudi gi zemelsen baina gebel, „Burpraavda" ba „Burynen" soninuud doodo şatiin kaniin soninuudaar ba tyynçilen kədəlməriçən biçegçədin kedeleenəer operatiiv mergeer kətəlberilzə çadaagyi ba niitetei baricaa sulatai baina.

Məneedər kedəlməriçən biçegçəd bol əəsediingəə onco ujalgiigi gyiced saitar medeedyi ba kedəlməriçən biçegçəd bol yiledberi deeree udaarniguud ba yyskegçid, işee karuulagçad baika uçariigi dutuu tanisan, karin kəd. biçegçəd bol sonindo soribolzolkoo kizaarlaka yyrgetei geze sanadag baisan. Ene dutuugi konfereence deere ileryylze, koinogşodoo çukali karaadaa abkiigi təleələgçəd temdeglebe.

Caaşaa kəd.biçegçədiin biçegyydiigi kyçendeni kyrgeke jabadal ton sula, kinaka ba merdekə oronuud kəd. kəd. biçegçədiin biçegyydiigi kycendeni kyrgeke jabadalda kaişa ke eg kandadag geze təleələgçəd temdeglebe.

Ede bykeniigi ene konfereencees koişo oiriin cagaa usadkakiin uçaraa daiçalan temeceze oroko ba „kedəlməriçən biçegçe byri udaarnig baika ba udaarnig byri kedəlməriçən biçegçe baika josotoi" geze keden duugaar konfereencee ecesleke zuuraa, XVII dugaar namiin kuraliin togooliigi bodoto baidal deereni gyicedkeke jabadaliigi kedəlməriçən biçegçədiin caaşanki kedəlməridə gol yndese bolgokiin onco todorkoi togtoomzo gargaba.

Şara-Kaliuun

Şiliin zavood deere

Şiliin zavoodiin barilgiigi erkebişe bolzortoni dyyrgeke kotiin namiin emkiiin ene ədəriin daiçalkui zorilgo

Gynzegei tasaldaliin ug şaltagaan juuв?

Deede-Ydiin şiliin zovoodiin (Steklostroi) barilga bolbol kemzyyriin ba tyynçilen udka çanariin talaar gancakan Buriespyyblike do toroo bişe, byke kolbootiin masştaab dotor jikeken udkatai azai.

Uul barilga bolbol anka 1930 ondo ekilze barigdasan bəgəəd jerdee kojorkon ziliin kugacaa dotor bujuu 1931 onii ecesto dyyrgegdeze kedəlməridəni oruulagda ka tesebtei baisan.

Mənəə 1934 on. Şiliin zavoodiin barilga eşəə dyyree edii yrgelzele seer baika jum. Tiimede şiliin zovoodiin barilga bol odoo tabadaki zildee barigdaza baisan bolno şuu.

1932 ondo şiliin zavoodiin barilga bolbol Byke kolbooto ulasiin zasagiin gazaraar udaaina barilganuudiin toodo oroson ba tyyniigi barilgiin keregseleer bolon kedəlməriçənii tedkemzeer kangaka jabadal udaaina josoor erkilegdedeg bolson baika jum. Gebeç barilgiin teempe kubilsan ygei ba mənəəç kubilna ygei.

„Udaanbarilga"—geze nege zarim neked kelcedeg beg ed. enenii ecestee zeoç nete bolno. Jyn be gebel, 2 zilde barika tesebte bari gi aad ajaar tabadaki zildee yrgel zeleze baikani boloşogyi zəgşyyritei yzegdel mən şuu.

Şiliin zavood bol əərilingəə 5 ziliin barilgiin „tyykede" sariinç kvartaalinç, ziliinç barilga—sangiin təsəbiigi dyyrgeze yzeegyi asanaa, kariin 1933 onii dekaabri sarada sain tesebiigi 106% gyicedkeze çadasan baika jum. Dekaabri sarada jamar uçaraas tiime amzaltiigi genedte dabaza çadasan bainab gebel, ileryylgeni jike ber ketei bişe bezei.

Kenilç medeseer dekaabri sarada namiin XVII dugaar kura'iin beledkeleer daşaramduulan byke Kolboon dotoroo azayiledberinyyd, traansportnuud, şine barilganuud ba kolkooz, sovkoozuudta aikabtar jike kedəlməri jabuulagdaza yiledberiin kycete dolgin, azalçan niitiin yyskel zorig kemzee ygei bucalan kedəlsen.

Ene yjede şiliin zavoodto tere kyçete kedeleenees yldekeni jike eşyyritei baisan bəgəəd, basa amidii kynyyd baisan tula kyçee kybçileze kedeleed turşasan baika jum Tiin nege sarada ştyyrmedeed baikadani ecesteni zokistoi yie ga rasan azai.

Dekaabri engerəə. Şiliin zovoodiin kətəlberilegçəd bol dekaabrida dabasan amzaltaaraa sadkaldiza, amarzakiin sedkel tərəzə, enəəki dekaabrida jamar kedəlmərilsənəə ugta martasan baina.

Negedygeer kvartaaliin təsəb 50 kubi gyicedkegdebe.

Dekaabri sarada kediiç amzaltiigi dabasan daibaç, caaşaa janvaari, fevraali ba maarta saranuucta barilga—sangiin tesebiin gyicedkel bol zəgşyyriteigeer tasaldasan baina. Şiliin zovoodiin barilgiin yiledberiin təsəb negedyyr kvartaal dotoroo 50%-aas deeşe bişe gyicedkegdeze.

Barilgiin negedygeer tasag bol fevraali sarada barilga sangiin tesebiigi oroidoo 44,68% dyygesen ba, azaliin byteeciigi 97,12%, bariin barilgiin tesebiigi 15,7% gyicedkesen baika jum.

Gyicedkeltiin iime too karaad baikada jaabaç teseze toloşogyi.

Şiliin zavoodiin barilgiigi dyyrgeke bolzoroni 1934 onii ijyyli ne gen azai karoee odoo baigaa baza gai baidalaas kagaçaagyi bol, kerbee kedəlmərniin teempiigi kojor—guiba dakin kurdadkaagyi tol tus zaagdasan bolzortoo zavoodiin barilgiigi kerkibeç dyyrgeze çadakagyi bainabdi.

Şiliin zavoodiin barilgiin edii çineen gynzegei tasaldalda oroson ug şaltagaan juub? Ende gol şaltagaaniigi Steklostroigoos koluur bidereke kereg ygei. BK(b) Namiin XVII dugaar kurai deere udaridag ça nək Staalin əərilingəə tyykete iledkel dotoroo manai urida tokiooldodog bereşeelnyydiin jun deerees garadag ba tedenii kaana yyiledeg uçariigi onco todoor ileryylen keleze egəsen baina gebel

„ede bolbol manai əəsediinai dotor, manai udaridagça kedəlməriçənii dotor, manai emkinyyd manai nam, soveed, azakuin yiledberiçenii elbel komsomool ba ondoo busad emkinyydiin alban gazaruudta yyrledeg". (Staalin).

Şiliin zavoodiin barilgiin ajaar 5 zil udaaçarasan uçar ba tyyni gynzegei tasaldalda orosonii ug şaltagaan bolbol imagta uul barilgiin kətəlberidə yyrlesen baina

Barilgiin kətəlbəri ba namiin ba tyynii sekrətaar Dyydnikov tyryytei (mənəə tendees kolodkogdoson) niitiin dunda orozo barilgiin kedəlmərəər onco toco kof kətəlberikiin orondo karin kaacelaariin josotoi briykraad josoor kətəlbe iəə jabuulza niite kedəlməriçədəs tasarasan baina.

Kedəlməriçənii dunda socialiis mercəə ba udaarnigçalga jabuulagdadag ygei niitin neoterelin kedəlməri toogdodog ygei, erkim udaarnia bigaadanuudiin sain tur şaiganu d byke brigaadanuudta keregledeg ygei ba kedəlməriiini emkidkelge kaişa keleg tabigdasan baina.

Ene ədəriin dugaarta garasan biçegiiin biçegyyd ba kotiin kəd kəd. biçegçiin konfereence deere Steklostroigoos jireşen təleələgçədiin kelesen bariltanuud deereki baidaliigi cem gerçlene şuu

—Kerbee kedəlməriçədees fevraaliin tesebiigi manai barilga kedi proceent dyyrgeeb geze asunbal adiig 90% ni medeke ygei baika. Niitiin kedəlməri ygei XVII dugaar namiin kuraliin togtoolitoi tanilcaka kedəlməri emkidkegdee odii"—geze təleələgçə Radniin cekelene şuu.

Ene baidalaar jaabaç caaşaa teseze boloşogyi.

Uçar ime de şiliin zavoodiin barilga tukai kotiin ba mozin namiin emkinyyd goritoigoor ankaralaa tabiza kətəlberilegçədiin sotaabiligi şalgaza yzeke josotoi. Kerbee tende jamar juma byteekegyi, briykraad etegeedneriin suuza baigaa bol (baina geze bagcaalka uçartai nuur sokilgyi katuu kariuucalgala kabaaduulka.

Kotiin namiin komiteed bol XVII dugaar namiin kura'iin togtooliigi anilcakaar yle baran bodoto deereni gyicedke'iin yndəsen deere bykil kətəlberiee emkidkeliin talaar şinedken baiguulkiigi şiliin zavoodiin dergedeki namiin emkiiligi ceke ujalgalka.

D, Damdinii.

PVRZ-iin 4-dygeer tasagiigi tasaldalaas gargaka

Deede—Ydiin PVRZ—iin barilgiin II—dugaar uçaastag bol dərbən proraav pvynkete bolzo tasarka bəgəəd, 850 tukai kədəlməriçəd kedəlzə baina. Tus uçaastag saraas sarada yiledberi sangiin tesebiigi gyicedkedeg ygei tuiliin jike dutuu baidalda oroson baina

fivraali sarada yiledberi sangiin tesebiigi jamar zerge gyicedkesen baisaniigi yzebel baraaguudiin barilgiigi 42% Melise kadagalalgiin barilga 38%, Bolni ciin barilgiigi 47%, emneliin azaliin sklaad 70% egen janza majagiin ger barilga 38%, kleebopikaarniiin barilga 70% Modon geriin barilga 62%, slaakob toonii geriin barilga 52% kamta 82% fibraali sarada gyicedkesen baina. Janvaari sariin yiled beri sangiin tesebiigi 77% gyicedkesen baika jum.

Ene jike tasaldaliin uçar juunbe gekede təsəbeəs gadna təsəb ygei kedəlməriigi tuiliin jikeer kiisenees bolson geze kariuucana. Fibraali sarada tesebees gadna kiisen juumiigi yzebel: baraagiin zasabari 411332 təkərig.in kedəlməri, Ambylatooriin barilgada 27176 təkərig, Mikaanigiin mastirskoido 5367 təkərigiin kedəlməri F-Z-Y-iin geriin zasabarida 6486 təkərig, F Z.Y iin 8 braguudiin zasabarida 2360 təkərig, Tərzuuriin bolniicada 7497 təkərig, slaa'obitoonii gerte nemeze barikada 61621 təkərig, ker zasalgada 3202 təkərig mələsenii kadagalalgada nemeze 3590 təkərig—kamta 528331 təkərigiin kedəlməri tesebees gadna kiisen baina

Enyynees gadna bişe jamar şaltagaan bainab gekede. Fibraali sarada 92% kedəlməriçəd kedəlmeridee garsan baina. 922 azalça edər 441% ebdçenii şaltagaanaar kajagdasan, 29 kyn şaltagaantai baisandaa kedəlmeridee garsan ygei şaltagaan ygei 313 kyn 65,1% 49,3 kyn amaraltada garsan 2,38% komandiroovkodo 205 kyn 0,99% Oəsədiin duraar 145—garsan baina.

G-Ç

Sonin biçegiigi too nogyi.

Deede Ydiin şiliin zavood bol odoo Buriaad Mongoliin Respyyblikte baiguulagdaza bykii jikenyyd gigaantnuudiin negen bolko bəgəə byke kolbootiin udka çanartai barilga mən.

Şiliin zavoodta odoo maartiin 5 nii edər zuu garan buriaad kedəlməriçən baina. Edenii dunda nom biçeg ygeigi usadkaka jabadal ton sula jabazai. Şine lazaruulsan ysegeer 100 proc şakuu biçeg medeke ygei geze kelemdeze bolno 6 edər kojor udaa nom yzeke josotoi baigaad arai geze 6-7 kynyyd nomiin yzelgede suudag baina.

Kerbee iime teempetegeer jabaza baibal 100 proc. yseg medegygi usadkaza çadakanii toa berke deere sanagdana.

Enyynii tukai kedəlməriçənii komiteed medeze baigaad negeç kemze abangyi. Bykii şiliin zavood deere 1500 şakuu kedəlməriçədtei baigaad negeç „Buriaad Mongoliin Ynen" zakidag kyn ygei baina, Kedəlməriçənii komiteed ba namiin yyr zakidagyi Enyyn deerees baga jasatan buriaad kedəlməriçədiin dunda oilguulaltiin kedəlməri sula g e z e medegdeke b a i-na.

Ulas təriin çanartai XVII dugaar namiin kuraliin togtoomzo ugta kedəlməriçənii dunda tanilcuulagdaa ygei baina

Kerbejee namiin sonindo jamar nege zyil garabalni jamarç kemzee abagdadyg ygei. Enyyn deerees sonindo biçegçədiin toogi olon bolgoko jabadali koişoni tatana. Kotiin namiin komiteed şiliin zavood tukai tus-ai ankaralaa tabize orco zemetendeni kemzee abka keregtei.

Radniin.

Keblel soninii şinzel

1934 on dotor eris çanga kubilalta kiikiin təle

„KAMTIIN AZALÇA“ (КОЛХОЗНИК)

BK(b)N Agiin AK, AGK ba Aimprof-soveediin oorgan

„Bidener bol 1934 ondo əəriingəə aimagiigi tyryy jabaa mal azaltai aimag rajoonuudiin negen bolgoko josotoi“ geze

Agiin aimagiin „kamtiin azalça“ sonin ene onii janvaariiin 25 nii edəriin BK(b) Namiin 17 dugaar kuralda zoriuulsan dugaariin tyryy biçeg doioroo biçesen.

Ene „KA“ tabisan yyrge ton zailaşa ygei çukala yyrge mən. Uçar juub gekede nək. Staalin bol namiin 17 dugaar kuralin tribyyne deerees iigeze kelesen „1934 on bol tərəl tərəliin mal eskəbəriigi deeşelyylen kəgzyylke jabadalda kubilalta kiike on bolko josotoi ba bolzo çadakaç baina“

Udaridagça Staalinaas tabigdasan çukala yyrgiigi byteemzətei sainaar şiickeze maliin too tolgoigi oloşoruulan eskəkiin tula juu kii ke keregtein gebel kamagiin tyryyn aduu malaa sainaar ondo oruulka ba ilangajaa maliin şine təlnyydiigi negiinç ykyylen ygei sainaar tezeeze abka iime yyrge mən bolno.

1934 ondo əəriingəə aimagiigi tyryy jabaa mal azaltai aimag bolgokiin zoriigo tabisan „Kamtiin Azalça“ sonin bol təlebləgən tələə, maliin əbə zəlgiin tələə kaişan geze temeceze bainab?

Agiin aimag bol yndəsen mal eskəbəriin azaltai aimag bolboç maliin təl abalgiigi emkitei sainaar ugtaza çadaa ygei. Enyynii ecesee:

„Tərəkə malnuudiigi aikabtar muu baidalda, muu karuusaca ba çadabari ygei tezeebeniçe bailgasan ba zarim kolkoozuudta tərəkə malaa koroto, zoriigoorkandasanii uçaraa maliin təl kajalgani tyigedesən baina. Ilangajaa „Kubiskal tujaa“ kolkoozdo 51 tugal Koto Agiin kaliinida 35 tugal, Tabtaanain Sakanaica 30 tugal g.m, kolkoozuudta təlnyyd oloor ykeze baina (№11).

Enyyn deerees medekede maliin təl abalgiin talaar enyynii uridaki zilnyydiin alduu dutuunuud oakin dabtagdaza keden zuun gekees baitagai mingan tolgoi saja tərəsən tugal. kuriga, unaga, botogonuud ykeze socialiis mal azalda koroto syidkel bolkiin ajuul jireed baina şuu.

Ynnii yndesen şaltagaani juub? Maliin təlnyydiigi byiin gyicedeer tezeeze abkiin tula juu kiike keregtei geişeb?

Enyyn tukai „Kamtiin azalça“ bol iigeze biçene:

„Təliin ykeze ba dutuu tərəzə baisan uçarnuudiigi angiin daisanii koroto yile azal kereg deere jabuulagdaza baisanaas ondoogoor tanibarilaza bolko ygei! Ene bol kamagiin tyryynde manai emkinyyd kolkooziin kətəlbərilegçediin angiin seremze mokoodoson kereg mən (№10).

Ene ton zəbl Butacokigdoson bəgeed yndeseeree eşee salgagcaa edii niucargaçuud ba lamnar bol kolkooziin maliin təlnyydiigi ykyylke korooкiin tələə semecken saapaar temeceze baina. Uçar iimede bidener bol angiin seremziigi deeşeni ərgəkə josotoi baisan. Gebeç, ene seremze bol tus aimagiin nileed olon kolkoozuudta ygei baisanaas ede buzagai keregyyd garça baina.

Gekees gadana kolkoozuudiin kətəlbərilegçed bol mal azal deere garça baiaan dutuu dunda zyilnyydiigi ileryylze, tyyniigi zasaka tukai kemzee abkiin orondo əəsəəiingəə şyymzeliigi kabçaza baisan uçarnuud baina gebel:

„Koito Agiin somonii Kaliinlnii neremzete arteeliin geşyydiin bygediin cuglaan deere kuuli sakigçadta tusalka bəlgəmiin geşyyd Rinçenii ba Batiin gegçed manai kolkooziin maliin baira muu, kyiten tezeel muutai təliini ykene ‚kariuucaiga ygei jabadal garila kolkooziin tyryy Dolgeriin ba Životnovood Žamca Cedenii gegçed kədəlmərideə ton nuugaar kandana geze şyymzelsen baina“ (№11)

Enyyn tuşaa tişaa tus cuglaan bol juu geze şinedkeze jamar kemzee abaab gebel?

„Delgeriin, somsoveediin sekretaar Cerenpelin ba životnovood Cedenii gegçed tede şyymzelegçedte uurlaza“ byn garaqtii geze zandaran syleed kamariini cokibo“ №11)

Alduugaa zasakiin kyçetei seg bolko əəsədiin şyymzele alban koirojuudiin boolido ze boogdobo. Ene bol kubi kuulida esergyy kereg mən. nii tələə:

„Delgeriin Cerempeliin ba denii gegçediin giigi RSFSR—iin şyyke ca kuuliin 113 daki zyileer s egtəbə“ (mən tee dug

Ene meteer „Kamtiin A bol“ maliin əbəlzəlgə ba ilan təl abalgiin tələə cag y temeceze baina. Manai redaa abtasan (Kamta 6№) duga diigi karaad yzekede maliin zəlgə, təl abalga, malaa ə saizaruulka tukai kolkooz b gaadanuuciin mericəə ba u nuud ede bygede tukai d ygei ulas garsan negeç №№ ygei.

Əcəgdər nyydel mal a jabasan aadla mənəə edər koozto orood kamtiin tem mal eskəbəriin teekniketei caa edii baisan malçan bu zoniigi malaa kaişan geze z karaka tezeeke tukai ba ilang saja tərəsən narai malnuu sainaar karaka tukai zooteekn ekin zaabaritai tanilcuulkan çukala baisan.

Ene talaar „Kamtiin azalça tərəkə malnuudiigi ba tər tenyydiigi karaka tukai za tel abalga tukai zaabari, n ebeçəntei temeceke tukai keden olon zaabarinuudiigi son baina.

Baicaabal „KA“ bol əəri gol çukala yyrgiigi josoçolo good mal azaliigi kəgzy tələə bolşovig josoor tem baina azai.

Ene temecelee koişodoo s kala ygei ba mənəə tuilaad san zarim negen amzaltaa k sanaagaa amaran ygei „Ka Azalça“ bol 1934 ondo əəri aimagiigi tyryy jabaa maltai a bolgoko geen yyrgee bolşo çolon bejelyylke josotoi

Prof. Kydriaac

Pidinstityydte sanalaa tabika keregt

„Pedagoogi mediciina kojorin fakulteeduud manai ende mənəə kyner gyiced toogdongyi baina, Ene bol, byxii ulasiin aşagiigi karşalsantai adali aikabtar jike dutagdal mən. Ene dutagdaliigi erkebişe usadkaka keregtei. Ene dutagdal sajaar usadkagdabal byrin sain baina,

(Staalin)

Syyliin zilnyydte Pedinstityydyyдiin zygees gargagdasan surgagçad dunda surguulida kereglegdeke surgagçanariin kakaşiigiinç kangaza çadasangyi, Ene uçar deerees dunda surguulinuudta zarim ukaanuudiigi deede surguuliin tuskai erdemtei bologyi kynyydte daalgagdasan baina. Iime jabadal, ilangajaa, manai Buriaad Mongol respyyblikede elbeg tokioolcono. Buriaad-mongol respyyblikiin dunda surguuliin too ulam olon bolzo, tede surguulinuudta zaaka surgagçad mən ulamaar kereglegdeke baina Gancakan 1934 onii niuurta 70-tukai eldeb tuskai erdemtei surgagçanar kereglegdeke baina. Caaşaa bolko byriee surgagçanar ulam olon keeglegdeke bolno.

Kedii iime bolboç, Buriaadmongoliin Pedinstityyd gee mənəə 160 stydeentetei baika aad, oroi miin 100 stydeentetei baina. Instityydiin direegciin zygees kedii oroldolgo gargagdabaç, əngəregçə namariin stydeenteneriigi abka təsəb miin 25 proc. dyyrgegdesen Gegeeryylke aradiin komisariaad ekin surguuliiin 50 surgagçadiigi əkə josotoi baisan aaд, 5 surgagçadiigi egsən. Mecyylge egsən 50 kynii 25 kyniin jireseп, bişiigini kədəəgəəsni atasangyi baina. Stydeenteneriigi abka əbəliin təsəb 50 proc. dyyrgegdebe.

Ede bykii dutagdalnuud jamar uçaraas bolnob gekede, surgagçiin deede surguuliigi mən manai ende tookogyi jabadaliin bii deerees bolno. Surgagçiin deede surguuli bol, jərənkii, mən tuskai erdemiin beledkeliigi jikeer olgozo egdəg geze zaluuçuud ileken oilgodoggyi, mən dunda surguuliin surgagçadiin baidal zil jireke beri sain bolzo baisaniigi mededeggyi baina.

Endeki emkinyyd, gegeereliin kereqiin aradiin komisariaad pedinstyydte sanalaa ton bagiar tabina. Ene uçarni, pedinstityydte stydeenteneriigi kanduulka jabadalda tusalkagyigees gadana, zarimdaa pedinstityydte surka duratai kynyydiigi aibanaasani tabiza egədəggyi jabadal deerees ileren garka baina.

Ene metiin jabadal deerees, dunda surguulida zaaka gyiced erdemtei surgagça dutaza Buriaad respyyblike dotor erdem sojoliin uragşaa tyrgen debzeke jabadaliigi suladkaza bolko baina

Jieke namar pedinstityyd bol, matemaatikiin, biologiin, kele biçegiin (oros buriaad kojor) tasa guunta oroi kamta 120 stydeenteneriigi abka baina. Ede tasaguudta oroko duratai kynyydiin dyylgiigi mənəə abça ekileena. Ene 120 kyy cugluulan jabadalda, aimagiin gegeetasag, namiin komsomoo i n kinyyd şuud kandaza, ilgeke toi bolzon kynyycee ertees lon olzo toogoo gyicedkebe reke namariin stydeenten abka jabadal sainaar gyicedkeze çadaka baina.

Stydeenteneriigi abka jaba zaluuçuudiin dunda surga deede erdemiin aça tusiigi oil za əkə nileed jike yyrge ko mooliin emkiiin əmənə bii bo baina. Gegeereliin komisa moziin surgagçadiin profbl jor ekin surguuliin erkim udaarnig 30 surgagçanariigi m tomilon oiko josotoi.

Tariaaçan zaluuçuudiin sur li, mən arbanç ziliin surguuli pedinstityydte orogçodto ko taaca əkə josotoi. Mən ped tyyd əəriingəə zygees ped tyydte oroko duratai kyny biçigeerç, aman ygeerç konsu ça əgçə baika baina. Basa pe tityydte oroko suragçadiin t beledkeliin kyyrse baigu baina.

Niitiin emkinyydiin tusal kylieeze pedinstityydte sain deenteneriigi oloor cugluulza nii kyciigi jikedkeze, bidenii ridagça Staalinii zaabariigi cedkeke josotoibdi.

Redaagtor G. BILIGAAJ